

Bruxelles, 3. srpnja 2026.
(OR. en)

11119/26

ECOFIN 909
UEM 313
SOC 438
EMPL 240
COMPET 853
ENV 829
EDUC 295
ENER 451
JAI 889
GENDER 126
JEUN 169
SAN 527
EIB
ECB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Irske

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, koji su na temelju prijedloga Komisije COM(2026) 207 final revidirali i o njemu se usuglasili različiti odbori Vijeća i čiju je završnu verziju izradio Gospodarski i financijski odbor.

PREPORUKA VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Irske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Irske za 2026. Komisija je istog dana, na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Irska nije utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja², a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.
- (3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

² SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost³. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranim u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.
- (5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Irsku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Irske u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Irske. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Irska suočava. Ocijenjen je i napredak Irske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Vijeće je 10. ožujka 2026. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Irske od siječnja 2026⁴. Plan je dostavljen na temelju članka 15. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263, obuhvaća razdoblje od 2026. do 2030. i utvrđuje ograničenje proračuna u obliku maksimalne stope rasta neto rashoda tijekom pet godina. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 6,6 % u 2026., 6,0 % u 2027., 7,6 % u 2028., 6,7 u 2029. i 6,4 % u 2030., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanim u odnosu na baznu godinu 2024., od 16,5 % u 2026., 23,5 % u 2027., 32,9 % u 2028., 41,7 % u 2029. i 50,9 % u 2030. Ova preporuka zamjenjuje Preporuku od 21. siječnja 2025.⁵ Međutim, maksimalne stope rasta neto rashoda koje su u njima utvrđene za 2025., odnosno 5,1 % godišnje i 15,4 % kumulativno u odnosu na baznu godinu 2023., i dalje su relevantne za procjenu usklađenosti do 2025., uključujući tu godinu.
- (7) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu⁶ a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Države članice i dalje mogu zatražiti aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju bilo kad sve do 2028. ako ispunjavaju kriterije iz članka 26. Uredbe (EU) 2024/1263.

⁴ Preporuka Vijeća od 10. ožujka 2026. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Irske (SL C, C/2026/1812, 20.3.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1812/oj>).

⁵ Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Irske (SL C, C/2025/667, 10.2.2025., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/667/oj>).

⁶ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

- (8) Irska je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.⁷ u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Irske o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.
- (9) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 12,3 %, a inflacija mjerena HIPC-om 2,1 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP smanjiti za 1,2 % u 2026. i povećati za 3,4 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,5 % u 2026. i 2,6 % u 2027.
- (10) Prema podacima Eurostata⁸ suficit opće države u Irskoj smanjio se s 4,1 % BDP-a u 2024. na 1,8 % BDP-a u 2025. Smanjenje suficita u 2025. uglavnom je posljedica izostanka visokih jednokratnih prihoda zabilježenih 2024. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se suficit od 1,4 % BDP-a u 2026. i 1,2 % BDP-a u 2027. Smanjenja suficita u 2026. i 2027. uglavnom su posljedica umjerenog rasta prihoda i znatnih predviđenih povećanja rashoda za plaće u javnom sektoru, socijalne naknade i javna ulaganja.

⁷ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (11) Na temelju Komisijinih procjena, smjer fiskalne politike⁹, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. uglavnom neutralan. Predviđa se da će i 2026. i 2027. biti uglavnom neutralan.
- (12) Prema podacima Eurostata¹⁰ dug opće države u Irskoj se s 38,3 % BDP-a krajem 2024. smanjio na 32,9 % BDP-a krajem 2025. Smanjenje udjela duga u 2025. uglavnom je posljedica snažnog realnog rasta gospodarstva i ostvarenog proračunskog suficita. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se smanjenje udjela duga u BDP-u na 32,4 % do kraja 2026. te daljnje smanjenje na 31,6 % do kraja 2027.
- (13) Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2026. ukupni rashodi opće države za obranu u Irskoj iznosili su 0,2 % BDP-a u 2025., a predviđa se da će u 2026. biti na istoj razini.

⁹ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

¹⁰ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (14) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Irska je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća¹¹. To uključuje neciljano smanjenje trošarina i pristojbe Nacionalne agencije za naftne rezerve (NORA) do srpnja 2026., odgodu povećanja poreza na ugljik do listopada 2026., ciljane subvencije za prometni sektor do svibnja 2026. i poljoprivredni sektor do srpnja 2026. te ciljane socijalne transfere kućanstvima s niskim dohotkom u travnju 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi 0,1 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, kad bi te mjere ostale na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,3 % BDP-a.
- (15) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Irskoj povećali su se za 6,7 % u 2025. i kumulativno za 15 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. viši je od maksimalne stope rasta koju je Vijeće preporučilo u siječnju 2025., što odgovara odstupanju od nešto iznad 0,3 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativna stopa rasta neto rashoda niža je od preporučene maksimalne stope rasta. S druge strane, kako je navedeno, stanje proračuna za 2025. bilo je u suficitu, a dug opće države bio je ispod 60 % BDP-a.

¹¹ Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

- (16) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Irskoj povećati za 6,1 % u 2026. i kumulativno za 13,2 % u 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. niži je od maksimalne stope rasta koju je Vijeće preporučilo u ožujku 2026. Razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđena kumulativna stopa rasta neto rashoda također je niža od preporučene maksimalne stope rasta.
- (17) Oslanjanje državnih prihoda Irske na oporezivanje dobiti multinacionalnih poduzeća u stranom vlasništvu i dalje predstavlja rizik za stabilnost javnih financija. Iznimno visoki prihodi od poreza na dobit dolaze od relativno malog broja velikih poduzeća u farmaceutskom sektoru i sektoru IKT-a, a procjenjuje se da znatan dio čine neočekivani prihodi, tj. prihodi koji premašuju ono što se može objasniti domaćom gospodarskom aktivnošću. Zbog toga bi prihodi od poreza na dobit mogli biti pod snažnim utjecajem međunarodnih kretanja kao što su promjene u globalnom trgovinskom i poreznom okruženju. Rizike povezane s porezom na dobit dodatno pogoršava međusobna povezanost osnovice poreza na dobit i osnovice poreza na dohodak jer su multinacionalna poduzeća u stranom vlasništvu zaslužna i za dohodak od rada, a time i za prihode od poreza na dohodak. Kako bi ublažila fiskalne rizike, Irska dio svojih neočekivanih prihoda usmjerava u Fond za budućnost Irske i Fond za infrastrukturu, klimu i prirodu radi stvaranja fiskalnih rezervi. Međutim, većina preostalih neočekivanih prihoda troši se u skladu sa srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom Irske. Kako bi se smanjilo oslanjanje proračuna na potencijalno jednokratne prihode, Irskoj bi koristila diversifikacija izvora proračunskih prihoda.

- (18) I dalje su prisutni rizici za dugoročnu fiskalnu održivost u zdravstvu. Potrošnja za zdravstvo u Irskoj i dalje je među najvišima u EU-u unatoč relativno mladom i zdravom stanovništvu. Strukturne neučinkovitosti, kao što su velika ovisnost sustava o skupoj bolničkoj skrbi i ograničena dostupnost primarne zdravstvene zaštite, predstavljaju rizik za fiskalnu održivost. Situaciju pogoršavaju sve veći pritisci na potražnju zbog sve starijeg stanovništva. Irska preko Radne skupine za produktivnost i štednju provodi mjere za ograničavanje troškova u zdravstvenoj zaštiti, ali većina rezultata zasad nije trajna i nije spriječila prekoračenje proračuna za zdravstvo u 2025. Nadalje, potrebne su mjere politike kako bi se ubrzao prelazak na univerzalan pristup primarnoj zdravstvenoj zaštiti te riješio problem infrastrukturnih ograničenja i nedostatka liječnika. Irska provodi reforme za decentralizaciju pružanja zdravstvene zaštite, no napredak u proširenju prihvatljivosti i poboljšanju ukupne dostupnosti javne primarne skrbi ograničen je.
- (19) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

- (20) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) u Irskoj, brža je od prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati postojeći zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Irska u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Irska istodobno treba ubrzati provedbu Fonda za pravednu tranziciju jer sredstva trebaju biti isplaćena do kraja 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Irska utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja¹², provode brzo i djelotvorno.
- (21) Irska se suočava s nekoliko izazova koji se odnose na produktivnost domaćeg gospodarstva, povećanje financiranja za poduzeća, ograničena izravna ulaganja malih ulagača, ovisnost o fosilnim gorivima, povećanje potražnje velikih korisnika energije, energetske infrastrukturu, energetske učinkovitost, održivi javni prijevoz i dostupnost infrastrukture za punjenje električnih vozila. Irska se suočava i s izazovima povezanim s provedbom održivih poljoprivrednih praksi, nedostacima koji utječu na kvalitetu vode, istjecanjem vode i pročišćavanjem otpadnih voda te ograničenim napretkom u parametrima kružnog gospodarstva kako bi se zadržala materijalna vrijednost u domaćem gospodarstvu. Naposljetku, Irska se suočava s izazovima koji se odnose na beskućništvo te priuštivo i socijalno stanovanje, na ograničenja kapaciteta lokalnih tijela za provedbu stambenih projekata i ograničenja u sektoru stanogradnje te na tržište rada i socijalno uključivanje osoba s invaliditetom i samohranih roditelja.

¹² Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

- (22) Veliku ukupnu produktivnost Irske uglavnom potiču strana multinacionalna poduzeća, dok produktivnost domaćih poduzeća, uglavnom MSP-ova, zaostaje za stranim multinacionalnim poduzećima i usporedivim poduzećima iz EU-a. Jačanje domaćih inovacijskih kapaciteta ključno je za izgradnju uravnoteženijeg i otpornijeg gospodarstva, koje je posebno važno u promjenjivom globalnom okruženju. Javna potrošnja za istraživanje i razvoj u Irskoj jedna je od najnižih u EU-u i čini samo 0,2 % BDP-a (0,4 % BND-a*¹³), dok su privatna ulaganja u istraživanje i razvoj vrlo koncentrirana na poduzeća u stranom vlasništvu, a domaći MSP-ovi nedovoljno ulažu. Porezni krediti i dalje su glavni instrument javne potpore privatnom istraživanju i razvoju u Irskoj. Iako je taj instrument važan, na potrebe irskih MSP-ova bolje bi se odgovorilo izravnijim financiranjem istraživanja i inovacija. Revidiranim nacionalnim razvojnim planom i nedavno objavljenim Akcijskim planom za konkurentnost i produktivnost predviđa se povećano financiranje i potpora privatnom i javnom istraživanju i razvoju te inovacijama. No za jačanje domaćeg inovacijskog kapaciteta Irske ključna je potpuna i pravodobna provedba, zajedno s kontinuiranim povećanjem ulaganja.
- (23) Iako su ulaganja poduzetničkog kapitala uglavnom u skladu s prosjekom EU-a, irski fondovi poduzetničkog kapitala obično su manji od europskih, što podrazumijeva manje transakcije i znatan manjak financiranja vlasničkim kapitalom za irska poduzeća koja žele rasti. Taj jaz u rastu potrebno je ukloniti kako bi se spriječilo premještanje brzorastućih poduzeća i povećao rast temeljen na domaćim poticajima. Iako su inicijative koje financira država imale određeni uspjeh u mobilizaciji ulaganja za *start-up* i *scale-up* poduzeća, razina financiranja vlasničkim kapitalom institucionalnih ulagača ograničena je. Promicanje sudjelovanja institucionalnih ulagača, posebno mirovinskih fondova, u poduzetničkom i privatnom kapitalu može dovesti do mobilizacije kapitala, pomoći u poticanju ulaganja u inovativna poduzeća i poduprijeti rast poduzeća.

¹³ Prilagođeni bruto nacionalni dohodak (BND*) isključuje učinke globalizacije i točnije odražava standarde dohotka stanovnika Irske nego BDP.

- (24) Irska ima jednu od najnižih razina izravnog sudjelovanja malih ulagača na tržištima kapitala u EU-u. To je uglavnom posljedica izražene sklonosti tradicionalnim instrumentima štednje, kao što su bankovni depoziti, proizvodi osiguranja i mirovinska imovina. Od ulaganja odvraćaju i porezi i nedostatak posebnog štedno-investicijskog računa. Nedavno su uvedene intenzivnije mjere politike za poticanje većeg sudjelovanja kućanstava na tržištima kapitala. Olakšavanje povećanih izravnih ulaganja malih ulagača može kućanstvima omogućiti da prošire svoje mogućnosti ulaganja, a njihova štednja može se usmjeriti u produktivna ulaganja kako bi se u konačnici poduprli rast i inovacije.
- (25) Ovisnost o fosilnim gorivima i dalje je znatna. Irska se obvezala na postizanje ambicioznih ciljeva smanjenja emisija te je odredila proračune za ugljik i gornje granice emisija po sektorima, kao i jasne načine smanjenja za svaki sektor. To prije svega namjerava postići znatnim povećanjem uvođenja energije iz obnovljivih izvora. Iako se udio energije iz obnovljivih izvora u krajnjoj bruto potrošnji energije povećao, Irska nije na dobrom putu da do 2030. ostvari nacionalni cilj smanjenja emisija za 51 % u odnosu na razine iz 2018. Fosilna goriva i dalje imaju najveći udio u kombinaciji izvora energije: prirodni je plin 2024. činio otprilike trećinu ukupne opskrbe energijom, od čega je velika većina uvezena. Stoga je potrebno dodatno iskoristiti potencijal za obnovljive izvore energije u Irskoj. Provedba pojednostavnjenog okvira za planiranje i izdavanje dozvola, kao što su elementi definirani u Direktivi RED III, olakšala bi daljnje uvođenje. Porezom na ugljik potiče se dekarbonizacija cijelog gospodarstva i šalje jasan cjenovni signal onečišćivačima, ali prisutnost neciljanih i trajnih subvencija za fosilna goriva narušava učinak tih cjenovnih signala. Zato su potrebne daljnje mjere politike kako bi se dodatno potaknulo smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima.

- (26) Velike neispunjene potrebe za ulaganjima u elektroenergetsku mrežu prepreka su postizanju klimatskih ciljeva. Kombinacija veće domaće potražnje za električnom energijom i integracije sve većih udjela proizvodnje električne energije iz promjenjivih obnovljivih izvora povećava potrebu za boljom energetsom infrastrukturom, posebno za prijenos, distribuciju i skladištenje. Povećanje stopa ograničavanja i ograničenja mreže zbog nedovoljne dostupnosti kapaciteta otežava protok električne energije iz obnovljivih izvora te povećava emisije i cijene električne energije. Potrebno je modernizirati i proširiti mrežnu infrastrukturu, kao i pojačati napore za poboljšanje fleksibilnosti elektroenergetskog sustava koja se temelji na nefosilnim gorivima, kako bi se energija učinkovito premjestila iz centara proizvodnje u centre potražnje. Iako su za proširenje i modernizaciju mreže dodijeljena znatna financijska sredstva, ulaganja tek treba provesti. Ostvaren je važan cilj u ugradnji pametnih brojala, pa oko 80 % kućanstava sad ima pristup podacima o potrošnji u stvarnom vremenu, ali potrebno je poboljšati dostupnost tih podataka i dodatno potaknuti potrošače da aktivno sudjeluju na tržištu fleksibilnosti, među ostalim pomoću mjera upravljanja potrošnjom.

- (27) Emisije u građevinskom sektoru povećale su se u 2024. za 4,9 %, djelomično zbog energetske intenzivnog fonda zgrada i ovisnosti o grijanju prostora i vode na fosilna goriva, što naglašava potrebu za dekarbonizacijom potražnje za energijom. Iako se tempo energetske obnove povećavao iz godine u godinu, i dalje je nedovoljan za postizanje ciljeva iz strategije energetske obnove. Dodatna potpora za energetske obnovu privatnih stanova mogla bi biti ciljanija i usmjeriti se na najmoprimce, socijalne stanove ili višestambene zgrade odnosno na zgrade s najlošijim energetske svojstvima. Daljnja nastojanja da se iskoristi potencijal za centralizirano grijanje omogućila bi i troškovno učinkovitu dekarbonizaciju grijanja. Na javne zgrade otpada znatan udio nestambene potrošnje energije, ali radi se na poboljšanju njihove energetske učinkovitosti, posebno u okviru nekoliko projekata Pathfinder u javnom sektoru. Preliminarni nalazi upućuju na znatan napredak i poboljšanja u području energetske učinkovitosti i ukupnog smanjenja emisija. Stoga je za postizanje ciljeva za 2030. važno neprekidno iskorištavati iskustvo stečeno u okviru projekta Pathfinder za energetske obnovu u javnom sektoru.

- (28) Velik udio potražnje za energijom i dalje dolazi od velikih korisnika. Izmjerena potrošnja električne energije u podatkovnim centrima povećala se od 2023. do 2024. i oni troše petinu irske opskrbe električnom energijom. Procjenjuje se da bi se ta razina mogla povećati kako se sektor nastavlja širiti. Irska komisija za regulaciju komunalnih usluga izdala je u prosincu 2025. konačnu politiku za priključenje novih podatkovnih centara na elektroenergetsku mrežu. U tu svrhu podatkovni centri moraju osigurati proizvodnju ili skladištenje na lokaciji odnosno lokalnu proizvodnju ili skladištenje energije koja se može otpremiti, u kapacitetu jednakom njihovu maksimalnom uvoznom kapacitetu. Osim toga, 80 % njihove godišnje potražnje mora se zadovoljiti novim, dodatnim projektima u području energije iz obnovljivih izvora u Irskoj tijekom razdoblja provedbe od šest godina. Iako je to važan korak, postoji rizik od ovisnosti o fosilnim gorivima koji bi trebalo otkloniti. Preostali udio godišnje potražnje mogao bi se zadovoljiti proizvodnjom iz fosilnih goriva, što bi bilo u suprotnosti s dekarbonizacijom energetskog sustava. Osim toga, razdoblje provedbe od šest godina moglo bi doprinijeti kratkoročnom znatnom povećanju proizvodnje energije iz fosilnih goriva, što je u suprotnosti s ciljem smanjenja emisija do 2030. Daljnje osiguravanje povezanosti prostornog planiranja velikih korisnika energije s dostupnošću obnovljivih izvora energije i ograničenjima mreže, posebno provedbom mjera utvrđenih u strategiji LEAP, doprinijelo bi zaobilazanju nekih problema povezanih s dodatnim priključenjima.

- (29) Za povećanje održivosti mobilnosti u Irskoj potrebna su daljnja ulaganja u integriraniju mrežu javnog prijevoza jer bi se time moglo ublažiti gradsko zagušenje, poboljšati mobilnost radne snage i poduprijeti održivi rast. Poboljšanjem povezanosti između ruralnih i urbanih područja smanjila bi se ovisnost o automobilima, poboljšao pristup uslugama u ruralnim područjima i povećala uključivost gospodarskog razvoja, a pritom bi sve regije imale koristi od prelaska na niskougljično gospodarstvo. Za pristupačnost i dekarbonizaciju ključno je povećati željeznički promet s nultim emisijama. Kad je riječ o dekarbonizaciji cestovnog prometa, Irska se potiče da ubrza uvođenje infrastrukture za punjenje električnih automobila i kamiona. To bi doprinijelo i većem korištenju električnih vozila. Gustoća infrastrukture za punjenje električnih vozila i dalje je ograničena, među ostalim u ruralnim područjima. Osim toga, u infrastrukturi za punjenje duž cestovne mreže TEN-T i dalje postoje znatne razlike u odnosu na ciljeve za 2030. utvrđene u Uredbi o infrastrukturi za alternativna goriva.
- (30) Irska se suočava s izazovima pri prelasku na održiviji poljoprivredni sektor. Emisije stakleničkih plinova iz tog sektora mogle bi se dodatno smanjiti kako bi se osigurala usklađenost s nacionalnim ciljevima i ciljevima EU-a. Iako je u Akcijskom planu za klimu utvrđen cilj smanjenja emisija za 25 % do 2030., iz privremenih podataka vidljivo je da su se emisije od 2018. tek neznatno smanjile, što ostavlja prostor za dodatne mjere politike. Osim toga, pitanje otjecanja hranjivih tvari iz poljoprivrede, koje utječe na kvalitetu vodnih tijela, moglo bi se dodatno razmotriti. Prema podacima irske Agencije za zaštitu okoliša oko polovine površinskih voda u posljednjem je krugu procjene za razdoblje 2019. – 2024. bilo u nezadovoljavajućem ekološkom stanju. Iako su poduzete važne mjere za odgovor na te probleme, razvoj daljnjih politika i praksi mogao bi pomoći u istodobnom smanjenju emisija stakleničkih plinova i gubitka hranjivih tvari.

- (31) U ažuriranoj verziji nacionalnog razvojnog plana predviđena su znatna ulaganja u vodnu infrastrukturu. Ključno je osigurati pravodobnu i učinkovitu provedbu kako bi se uklonili trajni strukturni nedostaci. U području pročišćavanja otpadnih voda i dalje postoje problemi u pogledu pouzdanosti i okolišne učinkovitosti jer starenje infrastrukture i ograničeni kapaciteti za pročišćavanje ograničavaju napredak u usklađivanju sa standardima. Unatoč poboljšanjima stopa istjecanja i dalje je među najvišima u EU-u, što ukazuje na potrebu za ambicioznijim mjerama. Sektor je dodatno izložen demografskom rastu, međusektorskim razvojnim potrebama i pritiscima zbog klimatskih promjena. Očekuje se da će aktualni infrastrukturni projekti doprinijeti napretku, ali njihova je provedba ključna kako bi se dostupna financijska sredstva iskoristila za konkretna poboljšanja. Osim toga, provedba gospodarskih mjera za prekomjerno korištenje vode još ne napreduje, unatoč jasnom pravnom okviru. Osiguravanjem provedbe mjera za ograničavanje prekomjernog korištenja vode potaknulo bi se učinkovitije korištenje, kao i stabilna i otporna potpora vodnim uslugama.

- (32) Iako je Irska uspostavila okvir politike za kružno gospodarstvo, napredak u postizanju kružnosti uglavnom je ograničen na niže razine hijerarhije otpada, što naglašava potrebu za ambicioznijim mjerama na razini cijelog sustava. Stopa kružne upotrebe materijala i stopa recikliranja komunalnog otpada niže su od prosjeka EU-a. Stopa recikliranja ambalaže također nije u skladu s ciljevima EU-a za 2025. Stvaranje otpada općenito se povećava, a njegova obrada i dalje se zasniva na postupcima zbrinjavanja i uporabe energije kao što su spaljivanje i odlaganje na odlagališta, pri čemu se znatan dio obrade odvija u inozemstvu. Slični obrasci uočavaju se u slučaju građevinskog otpada i otpada od rušenja, što je najveći tok otpada u Irskoj, koji se u posljednjem desetljeću udvostručio. U okviru sektorske raspodjele sredstava iz nacionalnog razvojnog plana izdvojen je iznos do 600 milijuna EUR za programe kružnosti i utvrđen je nacionalni cilj povećanja stope kružne upotrebe materijala, ali dobar napredak ovisit će o većim ambicijama politike, povećanju ulaganja, posebno za domaće kapacitete za recikliranje, i međusektorskoj provedbi, uz usmjeravanje na građevinski otpad i otpad od rušenja. Razvoj novih ekonomskih instrumenata i jačanje postojećih, ali ograničenih mjera mogli bi pomoći u daljnjem preusmjeravanju poticaja kroz hijerarhiju otpada.
- (33) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Irskoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji,

- (34) Potrebna je veća ponuda socijalnih stanova kako bi se smanjilo beskućništvo i zaštitili segmenti s nižim dohotkom koji si ne mogu priuštiti cijene na privatnom tržištu najma nekretnina. Izgradnja priuštivih i socijalnih stanova se povećava, ali i dalje znatno zaostaje za aktualnim ciljevima i potražnjom, na što upućuje činjenica da je približno 61 500 kućanstava na listama čekanja i da je dodatnih 66 047 kućanstava uključeno u program naknada za stanovanje (*Housing Assistance Payment*) i program naknada za najam (*Rental Accommodation Scheme*), a 5706 kućanstava u druge programe dodatka na najamninu. Izvršena su znatna ulaganja u socijalne stanove. Međutim, još su prisutna ograničenja ponude u građevinarstvu, a izazovi povezani s kapacitetom, resursima i financijskim planiranjem lokalnih vlasti, kao i s održivošću i stabilnošću financiranja odobrenih tijela za stanovanje dodatno ograničavaju rast ponude socijalnih stanova. Beskućništvo se u posljednjih pet godina udvostručilo, s rekordnih 17 500 osoba u hitnom smještaju, među kojima je više od 5500 djece. Postojeći programi za sprečavanje beskućništva dali su skromne rezultate i nisu uspjeli zaustaviti to povećanje.
- (35) Zbog brzog rasta cijena stambenih nekretnina u posljednjem desetljeću stanovanje je sve nepristupačnije i kupcima i iznajmljivačima. Nedostatak priuštivog stanovanja utječe na konkurentnost Irske jer ograničava mogućnosti poduzeća, posebno MSP-ova, da privuku kvalificirane radnike, što stvara pritisak na plaće. Izgradnja novih stambenih objekata raste, ali je još daleko od zadovoljavanja potreba za stanovanjem. To ukazuje na potrebu za kontinuiranim djelovanjem kako bi se uklonila ograničenja kapaciteta u sektoru stanogradnje. Ta ograničenja uključuju nedovoljan pristup infrastrukturi kao što su prometna infrastruktura i komunalne usluge, nedovoljnu dostupnost zemljišta, nesigurnosti u planiranju, nedostatne mogućnosti financiranja, nedostatak građevinskih radnika i slabu produktivnost u građevinskom sektoru.

- (36) Lokalna tijela glavni su akteri u provedbi nacionalnog okvira za planiranje i imaju nadležnosti u nekoliko sektora, uključujući stanovanje i planiranje. Ograničenja resursa, administrativnih kapaciteta i financiranja dovela su do kašnjenja u ulaganjima u infrastrukturu i provedbi politika, kao i do nedostataka u pružanju usluga koji mogu utjecati i na stambene projekte. To naglašava potrebu za jačanjem kapaciteta lokalnih tijela, primjerice omogućivanjem dugoročnijeg financijskog planiranja, kako bi se ojačali lokalni kapaciteti za provedbu stambenih projekata na teritorijalnoj razini.
- (37) Irsko tržište rada i dalje je stabilno i pokazuje niske stope nezaposlenosti, ali ostvarivanje uključivog rasta koji koristi svim skupinama i dalje je izazov. Osobe s invaliditetom u Irskoj i dalje se suočavaju s razlikom u zaposlenosti koja je znatno veća od prosjeka EU-a i znatno većim rizikom od siromaštva. Obveze skrbi i neodgovarajući pristup socijalnim uslugama i dalje su glavne prepreke pristupu tržištu rada za samohrane roditelje, koji su također izloženi nerazmjerno velikom riziku od siromaštva. S druge strane, u ključnim sektorima i dalje postoji nedostatak kvalificirane radne snage te neusklađenost ponuđenih i traženih vještina, što naglašava potrebu za boljim informiranjem i usavršavanjem neaktivnih osoba. Ulaganjem u vještine trebalo bi promicati veću socijalnu uključenost skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s invaliditetom, samohrane roditelje, Rome i pripadnike skupine Travellers, te im pomoći da izađu iz siromaštva.
- (38) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europskog područja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europskog područja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europskog područja 2026. Kad je riječ o Irskoj, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge i treće preporuke za europsko područje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europsko područje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi sedme i jedanaeste preporuke za europsko područje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europsko područje, a preporuka br. 6 doprinosi provedbi pete preporuke za europsko područje,

PREPORUČUJE da Irska u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pridržavati se maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 10. ožujka 2026. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost, u skladu s točkom 53. zaključaka Europskog vijeća od 19. ožujka 2026., i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Proširiti poreznu osnovicu kako bi se smanjili rizici povezani s visokom koncentracijom poreznih prihoda Irske. Nastaviti provoditi mjere troškovne učinkovitosti u zdravstvenom sustavu i ubrzati prelazak na univerzalnu i dostupnu primarnu zdravstvenu zaštitu.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.
3. Osigurati učinkovita i trajna povećanja javnih ulaganja u istraživanje i razvoj te potpore ulaganjima poduzeća u istraživanje i razvoj i usmjeriti se na dobru i pravodobnu provedbu mjera, uključujući instrumente izravnog financiranja, za poboljšanje produktivnosti domaćih poduzeća. Proširiti izvore financiranja za *scale-up* poduzeća olakšavanjem sudjelovanja institucionalnih ulagača u poduzetničkom i privatnom kapitalu. Omogućiti veća izravna ulaganja kućanstava na tržištima kapitala.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima. Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije, među ostalim pojednostavnjenjem okvira za izdavanje dozvola. Ukloniti preostale regulatorne prepreke fleksibilnosti koja se temelji na nefosilnim gorivima. Ubrzati modernizaciju i širenje mrežne infrastrukture. Poboljšati upravljanje potrošnjom. Provesti ciljane mjere kojima se podupire energetska učinkovitost u privatnim zgradama i nastaviti provoditi mjere za javne zgrade. Dodatno ulagati u rješenja za centralizirano grijanje kako bi se iskoristio potencijal za dekarbonizaciju grijanja. Osigurati da je priključivanje velikih korisnika energije na elektroenergetsku mrežu povezano s dodatnim kapacitetom obnovljivih izvora energije i fleksibilnošću sustava. Povećati ulaganja u održivi promet uzimajući u obzir regionalne razlike i ubrzati uvođenje javno dostupnih mjesta za punjenje vozila s nultim emisijama.
5. Poticati dodatne održive poljoprivredne politike i prakse kojima se smanjuju gubici hranjivih tvari i emisije. Osigurati provedbu ulaganja u vodnu infrastrukturu kako bi se poboljšalo pročišćavanje otpadnih voda i smanjilo istjecanje, kao i provedbu mjera za rješavanje problema prekomjernog korištenja vode. Povećati ulaganja u kružno gospodarstvo kako bi se poboljšali domaći kapaciteti za recikliranje i razraditi ekonomske instrumente za sprečavanje nastanka otpada te povećanje ponovne upotrebe, ponovne proizvodnje i recikliranja materijala.

6. Dodatno povećati ponudu priuštivog i socijalnog stanovanja te spriječiti i smanjiti stambenu isključenost ranjivih skupina. Nastaviti rješavati problem ograničenja kapaciteta u sektoru stanogradnje poboljšanjem pristupa infrastrukturi, upravljanja zemljištem, planiranja, uvjeta financiranja, ponude radne snage i metoda gradnje. Ojačati kapacitete lokalnih tijela za provedbu stambenih projekata. Ojačati uključivanje na tržište rada i socijalnu uključenost skupina u nepovoljnom položaju prilagođenijim informiranjem i usavršavanjem te boljim pružanjem i olakšavanjem pristupa socijalnim uslugama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
